

Z9/19. zasedání Zastupitelstva města Brna
konané dne 10.9.2024

5. Kvalifikovaná žádost občanů dle § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích - projekt "Lanová dráha Pisárky-Kampus"

Anotace

Zastupitelstvu města Brna je předkládán materiál obsahující kvalifikovanou žádost občanů o projednání petice s názvem „Petice proti výstavbě lanovky z Pisárek do Univerzitního kampusu v Brně“ podanou v souladu s § 16 odst. 2 písm. f) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle něž je orgán obce povinen projednat určitou záležitost v oblasti samostatné působnosti, pokud je žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce. Občany je požadováno zastavení realizace projektu lanové dráhy Pisárky - Kampus.

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města Brna

1. bere na vědomí petici s názvem „Petice proti výstavbě lanovky z Pisárek do Univerzitního kampusu v Brně“, která splňuje požadavky kvalifikované žádosti občanů města Brna a osob s právy občanů o projednání určité záležitosti v souladu s ustanovením § 16 odst. 2 písm. f), ustanovení § 16 odst. 3 a ustanovení § 17 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, jejíž text tvoří přílohu č. ... tohoto zápisu.

Podpis zpracovatele pro archivaci

Předkladatel

Elektronicky podepsáno

JUDr. Markéta Vaňková

primátorka - Člen Rady města Brna - předkladatel/ka

29.8.2024 v 07:56

Garance správnosti, zákonnosti materiálu

Obsah materiálu

Návrh usnesení	1 - 1
Obsah materiálu	2 - 2
Důvodová zpráva	3 - 3
Příloha k usnesení (Petice proti lanovce-fin.pdf)	4 - 5
Informační dokument (Stanovisko_ODK_c_2008-05_- _aktualizovano_k_01-01-2014 (1).pdf)	6 - 10

Důvodová zpráva

Statutární město Brno obdrželo dne 20. 8. 2024 od paní Dany Novákové petici s názvem „Petice proti výstavbě lanovky z Pisárek do Univerzitního kampusu v Brně“, která je adresována Zastupitelstvu města Brna a z jejíhož textu vyplývá požadavek na projednání určité záležitosti.

Organizační odbor MMB petici posoudil podle jejího obsahu a dospěl k závěru, že z petice vyplývá žádost o projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti v orgánu obce v souladu s § 16 odst. 2 písm. f) zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“). Následně Organizační odbor MMB ověřoval náhledem do registru obyvatel, zda jsou podepisující osoby ztotožnitelné a legitimované k podpisu žádosti dle zmíněného ustanovení zákona o obcích. Po dosažení potřebného počtu 0,5 % občanů obce (1874 občanů) dospěl k závěru, že se jedná o kvalifikovanou žádost, která musí být dle zákona o obcích povinně projednána v příslušném orgánu města.

Podle právního řádu a stanoviska Ministerstva vnitra č. 5/2008 týkajícího se Práva občanů obce požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce (dále také jen „stanovisko MVČR“) je zákonným limitem práva podle § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích pouze to, aby se požadavek týkal záležitosti v samostatné působnosti příslušného orgánu.

Jelikož zákon o obcích ani jiné právní předpisy neupravují procesní otázky realizace zmíněného práva občanů na projednání záležitosti v orgánech obce a v současném nastavení systému eMMB (prostřednictvím kterého jsou předkládány materiály Radě města Brna a Zastupitelstvu města Brna) není dána možnost předložení materiálu občany města Brna, je tento materiál předkládán primátorkou města Brna, jakožto představitelkou obce a členkou zastupitelstva obce.

Tímto postupem jsou beze zbytku naplněna práva občanů vyplývající ze zákona o obcích.

Předkladatel je pouhým „zprostředkovatelem“ materiálu občanů města Brna.

Povinností Zastupitelstva města Brna je v zásadě podnět občanů projednat, avšak i podle stanoviska MVČR zastupitelstvo obce k dané záležitosti může, ale nemusí přijmout usnesení.

Závěrem je vhodné zmínit, že projekt lanové dráhy Pisárky – Kampus není projektem statutárního města Brna, nýbrž se jedná o projekt společnosti Dopravního podniku města Brna, a.s.

Z textu petice vyplývá, že podepsané osoby nesouhlasí s výstavbou lanovky z těchto důvodů:

- Z dopravního hlediska je lanovka naprosto zbytečná, do Kampusu již nyní vede páteřní tramvajová linka a existuje dobré spojení trolejbusy.
- Výstavba a provoz lanovky by nevratně poškodila les nad Riviérou na pravém břehu řeky Svratky a ohrozila život desítek chráněných druhů ptáků a dalších živočichů.
- Výstavba a provoz lanovky by způsobila zánik jediného velkého nocoviště havranů a kavek na jižní Moravě.
- Výstavba lanovky je drahá a neekonomická. Jde o samoučelný projekt, který pro Brno nemá žádný praktický význam. Město by mělo investovat do smysluplných projektů.

Celý text petice je obsažen v materiálu. Originály podpisových archů jsou k nahlédnutí v sále Zastupitelstvu města Brna.

Petice proti výstavbě lanovky z Pisárek do Univerzitního kampusu v Brně

(Petice dle čl. 18 Listiny základních práv a svobod a zákona č. 85/1990 Sb. o právu petičním)

Adresováno: Zastupitelstvu města Brna, Dominikánské náměstí 1, Brno

Já, níže podepsaný, nesouhlasím s výstavbou lanovky z těchto důvodů:

- Z dopravního hlediska je lanovka naprosto zbytečná, do Kampusu již nyní vede páteřní tramvajová linka a existuje dobré spojení trolejbusy.
- Výstavba a provoz lanovky by nevratně poškodila les nad Riviérou na pravém břehu řeky Svatky a ohrozila život desítek chráněných druhů ptáků a dalších živočichů.
- Výstavba a provoz lanovky by způsobila zánik jediného velkého nocoviště havranů a kavek na jižní Moravě.
- Výstavba lanovky je drahá a neekonomická. Jde o samoučelný projekt, který pro Brno nemá žádný praktický význam. Město by mělo investovat do smysluplných projektů.

Kompletní text petice je umístěn na druhé straně (TISK OBOUSTRANNĚ TAK, ABY BYLA PETICE A TEXT NA JEDNOM LISTU). Dle § 4 zák. č. 85/1990 Sb., o právu petičním, uvádíme, že podpisový arch se týká petice proti vybudování lanovky z Pisárek do Univerzitního kampusu v Brně. Petice je organizována Českou společností ornitologickou – Jihomoravskou pobočkou (JMP ČSO), Českým svazem ochránců přírody Morava, Nesehnutím a spolkem Limity jsme my.

Připojuji se tímto k petici podle § 1 zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním

	Jméno a příjmení	Adresa trvalého bydliště	Podpis
01			
02			
03			
04			
05			
06			
07			
08			
09			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

Oprávněný zástupce petičního výboru: **Mgr. Jan Sychra, Ph.D. (předseda JMP ČSO)**, Kamenná čtvrť 131, 639 00 Brno

Podpisové archy posílejte na adresu: **NESEHNUTÍ, Křížová 463/15, 603 00 Staré Brno**

Podepište i elektronickou verzi petice na **e-petice.cz**

Další informace o kampani proti výstavbě lanovky najdete na **<https://www.birdlife.cz/havrani-v-brne/>**

Petice proti výstavbě lanovky z Pisárek do Univerzitního kampusu v Brně

(Petice dle čl. 18 Listiny základních práv a svobod a zákona č. 85/1990 Sb. o právu petičním)

Adresováno: Zastupitelstvu města Brna, Dominikánské náměstí 1, Brno

Vážený zastupitelé města Brna,

město Brno plánuje postavit novou velkokapacitní lanovku, která by měla propojit ulici Lipová v Pisárkách s univerzitním kampusem v Bohunicích. Lanovka by měla mít kapacitu 2000 osob za hodinu a stát téměř miliardu korun. **My, níže podepsaní občané České republiky žijící, pracující a studující v Brně, nebo jinak vázaní na toto město, prostřednictvím této petice s tímto k životnímu prostředí bezohledným, drahým a zbytečným záměrem města Brna zásadně nesouhlasíme a žádáme Vás, abyste jej zastavili!** Realizaci tohoto projektu považujeme za nepřijatelnou z níže uvedených důvodů.

1. **Záměr výstavby lanovky v Brně považujeme za zcela nekonceptní, finančně neúčelný a zbytečný.** Z pohledu dopravy lidí do Univerzitního kampusu v Bohunicích připomínáme, že sem byla nedávno protažena trasa tramvaje č. 8. Z pohledu spoje z Pisárek pak fungují trolejbusové linky, jejichž jízda trvá v dotčeném úseku jen 9 minut. Jejich posílení v případě potřeby (např. kyvadlová doprava přes tunel) by bylo rozhodně ekonomičtější, efektivnější a ve finále i rychlejší řešení bez toho, aby došlo k zbytečnému mrhání penězi a rozsáhlé likvidaci přírodních biotopů. Novou atrakci pro turisty tohoto typu Brno dle našeho názoru rozhodně nepotřebuje. Navíc se Brno aktuálně zadlužuje stavbou multifunkční haly ARENA BRNO a k tomu investuje v dopravních stavbách na celé řadě míst najednou.

2. Oblast svahů nad Riviérou na pravém břehu řeky Svratky, která je záměrem přímo ohrožena, zahrnuje nejrozsáhlejší lesní porosty v blízkosti centra města. Toto území je proto v současnosti velmi atraktivní a obyvateli Brna vyhledávanou přírodní lokalitou, především díky jejímu klidovému charakteru. Jde o přírodní oázu uprostřed zástavby a hlučných dopravních tepen, která slouží pro rekreaci, sport i pobyt v přírodě. Využívají ji přitom nejen lidé bydlící v okolí, ale i studenti a lidé pracující v univerzitním kampusu. Tato oblast je už nyní pod velkým tlakem různých necitlivých záměrů. **Plánovaný projekt lanovky by významně a nevratně poškodil klidný a přírodní charakter území.**

3. Zájmové území patří mezi nejvýznamnější ornitologické lokality v rámci celého Brna, byl zde zjištěn výskyt více jak 80 ptačích druhů. Mezi nimi jde i o druhy zvláště chráněné podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. To se týká především mokřadních a lesních druhů, které zde nacházejí jedno z mála útočišť na území města. Za všechny lze zmínit např. kriticky ohrožené morčáky velké či silně ohrožené ledňáčky říční a ostříže lesní. Kromě silně negativního ovlivnění jejich biotopu by po výstavbě lanovky docházelo k nevyhnutelným masakrům ptáků po nárazech do drátů lanovky, především v rizikovém úseku křížení s řekou, a do skleněných ploch, kterými návrh podle vizualizací rozhodně nešetří. **Budování a následný provoz lanovky by tedy spolu s fragmentací biotopů, hlukovým i světleným znečištěním měl za následek silné rušení všech lesních živočichů a významně negativně by ovlivnil hnízdící populace ptáků, včetně jejich zabíjení.**

4. Přímo v trase plánované lanovky se nachází i největší a poslední velké zimní nocoviště havranů polních a kavek obecných na jižní Moravě, jejichž počty se zde v posledních zimách pohybují až kolem 15 tisíc ptáků. Tito ptáci na Brněnsko přilétají v zimním období z dalekých hnízdišť v Rusku a Bělorusku a na nocování se k nim připojuje i celá hnízdící brněnská populace silně ohrožených kavek. Nocování velkých hejn těchto druhů je z širšího okolí Brna známé více než 100 let, přičemž od zimy 2011/12 existuje dotčené nocoviště v oblasti Riviéry. **Realizací záměru by velmi pravděpodobně došlo k zániku tohoto nocoviště, což by mělo dopad na regionální populace obou druhů – u havranů by zaniklo jediné velké jihomoravské nocoviště, u zvláště chráněných kavek by kromě zimujících ptáků byla negativně ovlivněna i celá brněnská a tím i jihomoravská populace.**

5. **V době klimatické krize potřebujeme vysokou biodiverzitu, stabilní ekosystémy a zvláště ve městech investice do adaptací k probíhajícímu oteplování.** Pro město Brno i jeho obyvatele je zcela jistě užitečnější vynaložit finance na ozeleňování ulic za účelem jejich ochlazení v horkých letních měsících, ale i další zelená opatření jako je zachytávání vody či instalace solárních panelů. Tato opatření města v dnešní době potřebují daleko více než další monstrózní stavbu z betonu, železa a skla.

Vážený zastupitelé, ze všech zmíněných důvodů vás žádáme, abyste se zasadili o zastavení záměru výstavby lanovky mezi výstavištěm a kampusem. Věříme, že pokud bude město Brno pečovat o svou zeď a přírodní hodnoty, tak tím na rozdíl od zbytečné lanovky skutečně přispěje ke kvalitnímu životu svých obyvatel.

Děkujeme.

19. února 2024

Petici organizují: Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka, Český svaz ochránců přírody Morava, Nesehnutí a spolek Limity jsme my

Stanovisko

odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra

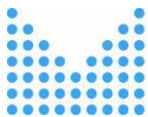
č. 5/2008

Označení stanoviska:	Právo občana obce požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce
Právní předpis:	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
Ustanovení:	§ 16 odst. 2 písm. f)
Související práv. předpisy:	čl. 21 odst. 1 a čl. 18 odst. 1 Listiny základních práv a svobod
Klíčová slova:	zasedání zastupitelstva obce, práva občana obce, právo požadovat projednání záležitosti zastupitelstvem či radou obce, program zasedání zastupitelstva obce
Datum zpracování:	2. ledna 2008 (aktualizace 1. ledna 2014)

Dotaz: *Jakou formou může občan obce uplatnit své právo podle § 16 odst. 2 písm. f)? Jaké povinnosti orgánů obce odpovídají právu občana obce požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou nebo zastupitelstvem obce? Může občan obce požadovat zařazení určitého bodu na program probíhajícího zasedání zastupitelstva obce? Jak se lze bránit porušení tohoto práva ze strany orgánů obce?*

Stanovisko:

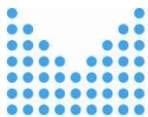
Podle § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích má občan obce, který dosáhl věku 18 let, *právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů; jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů.* Zákon však výslovně neupravuje způsob, jímž má být toto právo uplatněno, a nestanoví ani povinnosti příslušných orgánů obce, které tomuto právu odpovídají, zejména pokud jde o postup při vyřizování uplatněného požadavku. Řešení obou těchto otázek je proto nutné dovozovat výkladem, a to nejen ze zákonného textu, ale též z podstaty uvedeného práva, které má svůj základ v ústavním pořádku, konkrétně v čl. 21 odst. 1 Listiny, zaručujícímu právo účasti na správě věcí veřejných, a v čl. 18 odst. 1 Listiny,

jímž je upraveno právo petiční¹⁾ (ústavněprávní základ práva dle § 16 odst. 2 písm. f) přitom nutně znamená, že zákonná úprava by měla být interpretována v zásadě způsobem maximálně respektujícím smysl tohoto práva – srov. k tomuto přístupu např. nález Ústavního soudu ze dne 15. prosince 2004, sp. zn. I. ÚS 344/04).

Ustanovení § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích rozlišuje dva možné způsoby uplatnění požadavku na projednání určité záležitosti ze samostatné působnosti, jimž odpovídají odlišné povinnosti zastupitelstva či rady obce při jeho *vyřizování*. Zákon počítá s *prostou žádostí*, kterou může podat kterýkoli občan obce (či více občanů obce) a s *kvalifikovanou žádostí*, která musí být podána nejméně 0,5% občanů obce (při zkoumání, zda byla tato podmínka splněna, by se mělo vycházet z údaje podle evidence obyvatel, neboť „občanství obce“ je podle § 16 odst. 1 písm. b/ zákona o obcích spojeno s trvalým pobytem v obci).²⁾ Zatímco v prvním případě zákon žádnou **formu pro uplatnění tohoto práva** nestanoví, což znamená, že může být uplatněno *písemně* i *ústně* (to však v podstatě připadá do úvahy jen na zasedání zastupitelstva, a pouze je-li v programu zasedání vyhrazen zvláštní bod pro vznášení požadavků občanů obce), v případě druhém, tedy jde-li o *kvalifikovanou žádost*, je nutné respektovat zákonem předpokládanou formu a takovou žádost podávat *písemně* (což vyplývá z dikce tohoto ustanovení – „...je-li žádost podepsána...“). Ze žádosti by přitom mělo být ověřitelné, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky, tzn. zda jednotlivé podepsané osoby jsou skutečně *občany obce* (podpůrně lze např. využít ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním). Žádost by měla být adresována příslušnému orgánu obce, tedy zastupitelstvu či radě obce, a měl by z ní jasně vyplývat požadavek, aby určitá záležitost byla tímto orgánem projednána (žádost se samozřejmě doručuje „obci“ obvyklým způsobem).

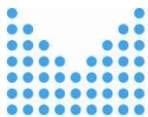
Podle povahy žádosti se liší i **způsob, jímž má být obcí vyřízena** (tzn. liší se povinnosti orgánů obce, které odpovídají právu občana obce podle § 16 odst. 2 písm. f/). V obou případech by měl být příslušný orgán (rada či zastupitelstvo) s uplatněným požadavkem seznámen na svém zasedání či schůzi (tzn. navrhovaný požadavek by měl být zařazen do návrhu programu jako samostatný bod, případně v rámci bodu, ve kterém jsou „souhrnně“ projednávány jednotlivé podněty a návrhy občanů), a to zpravidla na nejbližším zasedání nebo schůzi (mělo by se tak stát v přiměřené době, resp. bez zbytečných průtahů, ode dne vznesení požadavku; tato doba bude individuální a může být ovlivněna např. složitostí přípravy podkladů apod.). Rozdíl pak spočívá v dalším postupu – **zatímco v případě *prosté žádosti* je na rozhodnutí příslušného orgánu obce (rady či zastupitelstva), zda předloženou záležitost věcně projedná** (zda ji zařadí do programu zasedání či nikoli a bude se jí dále zabývat), **v případě *kvalifikované žádosti* vyplývá z § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích povinnost příslušného orgánu obce záležitost vždy věcně projednat, a to ve lhůtách v tomto ustanovení určených.**³⁾ Lze nicméně doporučit - vzhledem k již výše zmíněnému ústavnímu rozměru práva podle § 16 odst. 2 písm. f) -, aby

i v případě *prostých žádostí* bylo upřednostňováno věcné projednání dané záležitosti a k odmítnutí takového projednání by se mělo přistupovat jen v odůvodněných případech, např. byla-li totožná záležitost téhož občana obce již dříve projednána a nová žádost neobsahuje žádné nové skutečnosti nebo jde-li ze strany občana obce o zjevné zneužívání práva podle § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích (což vyplývá z obecné zásady, podle které není výkonem práva jeho zneužívání či jeho realizace v rozporu se zákonem nebo s dobrými mravy).

Zákonným limitem práva podle § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích je, aby se uplatněný požadavek týkal **záležitosti v samostatné působnosti příslušného orgánu**. Jestliže žádost takovou podmínku nespĺňuje (např. domáhal-li by se občan obce na zastupitelstvu obce projednání rozhodnutí o přestupku proti veřejnému pořádku), není samozřejmě povinností označeného orgánu takovou věc postupem dle § 16 odst. 2 písm. f) projednat. Vzhledem k obecné právní zásadě, podle níž musí být každé podání posuzováno podle svého obsahu, bude třeba v těchto případech zvážit, zda požadavek občana obce není jiným podáním, a pokud ano, vyřídit jej v příslušném procesním režimu. Je-li přitom tato otázka nesporná, není třeba žádost ani předkládat zastupitelstvu či radě obce k posouzení, zda jde o záležitost týkající se samostatné působnosti. S tím souvisí též otázka, jakým způsobem vyřídit **žádost o projednání určité záležitosti, která se sice vztahuje k samostatné působnosti, avšak jiného orgánu než toho, který je adresátem uplatněného požadavku** (např. je-li žádáno projednání prodeje nemovitosti radou obce nebo pronájmu zastupitelstvem obce). V těchto případech nic nebrání orgánu obce, aby respektoval požadavek uvedený v žádosti o projednání, věci se zabýval, a není-li k jejímu řešení sám příslušný, měl by ji předložit (předat) orgánu příslušnému (a to včetně svého případného stanoviska či doporučení).

Co se rozumí **projednáním** (jde-li o *kvalifikovanou žádost* nebo pokud příslušný orgán rozhodl, že se bude věcně zabývat i záležitostmi na základě *prosté žádosti*) zákon o obcích výslovně nestanoví. V každém případě by daná záležitost měla být součástí programu zasedání (buď jako samostatný bod nebo v rámci „souhrnného“ bodu vyhrazeného k projednávání podnětů a žádostí občanů); jde-li o zasedání zastupitelstva obce, měla by při jejím projednání být otevřena diskuse a měla by být přítomným občanům obce dána možnost uplatnit své stanovisko k této projednávané věci podle § 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích. Bude záležet na povaze věci i na zvyklosti v dané obci, zda zastupitelstvo či rada obce k projednávané záležitosti přijme usnesení či nikoli (pokud projednávaná záležitost nevyžaduje rozhodnutí, bývá někdy v praxi přijímáno usnesení o tom, že zastupitelstvo věc „vzalo na vědomí“). Zákon (na rozdíl od původního legislativního návrhu) nestanoví, zda je třeba **občana obce informovat o výsledku projednání jeho záležitosti (resp. o tom, zda jeho záležitost vůbec bude projednávána)**. Z hlediska požadavků dobré správy lze takové

informování doporučit (např. dopisem starosty obce nebo zveřejněnou informací na úřední desce obecního úřadu, jde-li o *kvalifikovanou žádost*). Informovat podatele však výslovnou zákonnou povinností není (zákonu je učiněno zadost rozhodnutím o požadavku na projednání, případně samotným projednáním příslušným orgánem), a pokud se tak nestane, nelze v tomto postupu spatřovat porušení zákona (zápisy i usnesení ze zasedání zastupitelstva obce a usnesení rady obce jsou ostatně každému občanovi obce přístupné podle § 16 odst. 2 písm. e/ zákona o obcích a tedy každý občan obce se může se způsobem vyřízení svého požadavku seznámit).

Z ustanovení § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích však nevyplývá právo občana obce podávat návrh na zařazení nového bodu na program právě probíhajícího zasedání zastupitelstva obce, a to ani s odkazem na § 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích, i kdyby byl takový požadavek vznesen v rámci bodu, při kterém je projednáván a schvalován „program zasedání“. Právo navrhnout zařazení dalších bodů na program probíhajícího zasedání totiž přísluší pouze osobám uvedeným v § 94 odst. 1, což vyplývá ze spojení tohoto ustanovení s § 94 odst. 2 zákona o obcích.⁴⁾

K porušení práva občana obce podle § 16 odst. 2 písm. f) může dojít už tím, že požadavek na projednání určité záležitosti není příslušnému orgánu vůbec předložen, nebo tím, že v případě *kvalifikované žádosti* není daná záležitost projednána v zákonem stanovené lhůtě. Z hlediska zákona o obcích se v těchto případech nabízí možnost *provedení kontroly výkonu samostatné působnosti* podle § 129a zákona o obcích. Pokud by k porušení práva došlo usnesením rady či zastupitelstva obce, bylo by možno uvažovat též o realizaci dozorových opatření podle § 124 zákona o obcích (i v tomto případě bude nutné zvažovat, zda pro uplatnění takových opatření bude splněno i *materiální hledisko*, tedy zda dozorový zásah ze strany státu zcela nepochybně vyžaduje ochrana zákona – srov. čl. 101 odst. 4 Ústavy).⁵⁾ S přihlédnutím k citované judikatuře *by se eventuálně zde mohlo jednat o nezákonný zásah či nezákonnou nečinnost, jimž se lze bránit žalobami podle § 79 a § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů.*

Poznámky:

- 1) Čl. 21 odst. 1 Listiny: *Občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.* Čl. 18 odst. 1 Listiny: *Petiční právo je zaručeno; ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu má každý právo sám nebo s jinými se obracet na státní orgány a orgány územní samosprávy s žádostmi, návrhy a stížnostmi.*
- 2) Původní návrh zákona o obcích (sněmovní tisk č. 422 III. volebního období PS PČR) v § 16 odst. 2 písm. f) svěřil občanovi obce staršímu 18 let *právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti zastupitelstvem obce, popř. jinými orgány obce, a to peticí podepsanou nejméně 5 % občanů v obcích do 10.000 obyvatel, 2 % občanů v ostatních obcích, nejméně však 500 občany. Návrh musí být projednán na nejbližším zasedání zastupitelstva obce; odpověď se zveřejní na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů od projednání zastupitelstvem obce.* Schválené znění rozdělilo toto právo do nyní platných práv podle písm. f) a g) (právo podle písm. f) bylo formulováno jako *právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů.*)

- 3) Tento výklad zastává i soudní judikatura – viz rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. května 2006, **č. j. 15 Ca 36/2006-35** a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. července 2007, **č. j. 3 Aps 6/2006-76**, jímž byla zamítnuta kasační stížnost proti uvedenému rozsudku krajského soudu a v němž Nejvyšší správní soud uvedl: *Postup podle § 16 odst. 2 písm. f) tohoto zákona totiž evidentně předpokládá, že o podnětu ze strany občana (žádosti o projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce) bude nejprve tímto orgánem rozhodnuto, a teprve na základě kladného rozhodnutí dojde k samotnému projednání podnětu na zasedání rady či zastupitelstva obce. Povinnost projednat navrhovanou věc stanoví zákon pouze za situace, kdy návrh podá určitá kvalifikovaná část občanů obce (věta za středníkem). Nejedná-li se o tento případ, neodpovídá právu „požadovat projednání určité záležitosti“ povinnost orgánu obce této žádosti vyhovět.*
- 4) Srov. k tomu usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. června 2006, **č. j. 15 Ca 105/2005-55**: *Pro úplnost však soud považuje za potřebné k právu předkládat návrhy k zařazení na pořad jednání zasedání zastupitelstva obce uvést, že tuto problematiku výslovně a zcela jednoznačně upravuje ust. § 94 obecního zřízení... Podle zákonné úpravy tedy občanům obce nespědí právo přímo předkládat vlastní návrhy na zařazení určité věci k projednání do programu projednávaných záležitostí v průběhu zasedání žalovaného... Občan obce má ovšem právo podle ust § 16 odst. 2 písm. f) obecního zřízení požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce, přičemž za splnění jistých podmínek musí být tato záležitost projednána do 60 dnů popř. nejpozději do 90 dnů. Jestliže občan obce toto své právo uplatní v průběhu zasedání zastupitelstva, musí respektovat rámec svých práv daných mu obecním zřízením a jednacím řádem dotyčného zastupitelstva. V žádném případě však nelze směřovat toto ustanovení - § 16 odst. 2 písm. f) s ust. § 94 odst. 2 obecního zřízení. Soud se zcela ztotožňuje s názorem žalovaného o tom, že pokud žalobce chce projednat žalovaným svoji záležitost, přičemž nevyužije možnosti navrhnout ji prostřednictvím taxativně vyjmenovaných subjektů v ust. § 94 odst. 1 obecního zřízení na program jednání, může svůj požadavek na projednání určité otázky vznést při zasedání zastupitelstva v rámci bodu programu Diskuse, který je vyhrazen pro tyto iniciativy občanů. Totožný názor viz rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. května 2006, **č. j. 15 Ca 36/2006-35**.*
- Viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. září 2007, **č. j. 3 Aps 7/2006-103**, který uvedl: *Podle právního názoru Nejvyššího správního soudu, není občan obce oprávněným subjektem k tomu, aby mu podle § 94 odst. 1 zákona o obcích svědčilo právo předkládat návrhy k zařazení na pořad jednání připravovaného zasedání zastupitelstva. Toto právo podle téhož ustanovení mají jen zastupitelé, rada obce a výbory. Občan obce se proto může obrátit na oprávněnou osobou podle § 94 odst. 1 zákona o obcích se svým návrhem. Druhou možností je vystoupit v rámci rozpravy před hlasováním o programu zasedání zastupitelstva a přednést zde svůj návrh, případně vystoupit v té části zasedání zastupitelstva, která je vyhrazena pro iniciativy občanů. Pokud by si návrh osvojil někdo z přítomných osob s navrhovacím právem podle § 94 odst. 1 zákona o obcích, mohl by pak stěžovatelem přednesený požadavek navrhnout k zařazení na program zasedání. Nejvyšší správní soud však zdůrazňuje, že není povinností zastupitelstva takto přednesený návrh akceptovat, neboť o zařazení návrhů přednesených v průběhu zasedání zastupitelstva na program jednání rozhoduje samo zastupitelstvo. Nejvyšší správní soud shodně jako krajský soud zastává názor, podle něž má každý občan obce právo vyjádřit své stanovisko ke všem projednávaným věcem na zasedání zastupitelstva, a to včetně programu zasedání zastupitelstva, neboť je projednáván jako jakákoli jiná věc.*
- 5) Viz též náleží Ústavního soudu ze dne 30. září 2002, **sp. zn. IV. ÚS 331/02**, publikovaný pod č. 113 ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu č. 27: *Zásah státu ve smyslu čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR nesmí být v rozporu s ústavně zakotvenými znaky samosprávy a je přípustný toliko tehdy, pokud to ochrana zákona nepochybně vyžaduje.*

Poznámky:

- stanovisko popisuje právní stav ke dni aktualizace
 - stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud
-